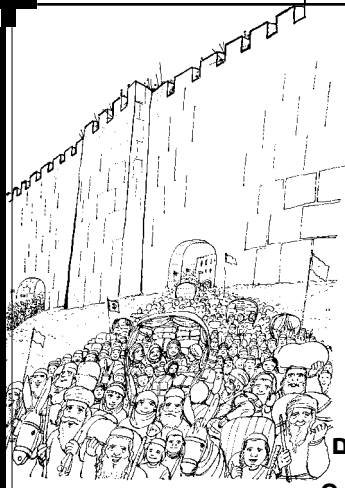

א' ב' על הפרשה פרשת בא

א מי ברוח הקדים נישא
ואת ארץ מצרים כיסה?

ל איזה לילה מיוחד
שמר ה' לעם אחד?

ב כשאכלו בבית את הפסח
עד מתי אסור לצאת מהפתח?

מ מה אוכלים שבעה ימים
ומצוות ה' בה מקיימים?

ג מדוע עוגות מצות צררו בשכמיהם
וגם צידה לא עשו להם?

נ מה מובטח שלא יהיה בכם
כשיראה ה' הדם בפתחכם?

ד מה שמו על המזוזות להראות
כדי שיהיה להם לאות?

ס באיזה כלי שמו את הדם
לפני שמרחו בפתח ביתם?

ה מה היא המצוה הראשונה
אותה נצטוו על חודשי השנה?

ע למי אסור לאכול
מהקרבת עד שימול?

ו מהי המצוה לספר לבנים
על יציאת מצרים כל השנים?

פ מה צריך לפדות בשה,
ולערפו אם לא כן תעשה?

ז מהי התשובה אותה תענו לבניכם
כשישאלו מה העבודה הזאת לכם?

צ כיצד אכלו ישראל את הבשר
שאסור להשאיר ממנו נותר?

ח מה קרה בארץ מצרים
כשנטה משה ידו לשמים?

ק איזו רוח ביום ובלילה נשבה
את הארבה למצרים נשאה?

ט כיצד קרויים התפילין
אשר בין העינים מניחין?

ר מה פרעה את משה הזהיר
אם יצאו כולם זקן וצעיר?

י לאן רוח ים נשא את הארבה
כדי שלא יהנו ממנו הרבה?

ש ממה היו צריכים קרבן לעשות
ולהתמנות עליו במכסת נפשות?

כ מה עם ישראל מה' התבקש
איש מרעהו ואישה מרעותה לבקש?

ת מה צריך להקפיד בשה
מלבד שבן שנה יהיה?

אנא!!!
אמור פרק תהילים
עבור הר"ד
אהרן בן ברונה
ברוריה שליט"א
לרפוש בתושח"י

[א] "עד מתי מאנת לענת מפני".

אילו היינו מביאים את פרעה למשפט בפני בית הדין הבינלאומי לפשעי מלחמה בהאג על מה היו מרשיעים אותו?? הוא היה מאשם ברצח עם בהתעללות באסירים פוליטיים, בשלילת חריות של אזרחים, ובזריקת תינוקות רבים ליאור, - ובמה מואשם פרעה? **אומר מרן הגראי"ל שטיינמן זצוק"ל** בפסוק כתוב "עד מתי מאנת לענות מפני", האשמה האמיתית שגורמת לכל העולות והפשעים הנוראים היא "**מאנת!**" - סרובו של פרעה להכניע לבו בפני הקב"ה ולשמוע בקולו. (כתוב האיר)

ב) "כי אם מאן אתה לשלח את עמי הנני מביא מחר ארפה בגבלך (שמות י, ד)

במד"ר שמות יג, ד מובא מהו הנני מביא מחר ארפה בגבלך, ולא בגבול בני חם, שפמפת הארפה הכירו עד היכן גבול מצרים. **ויש לשאול** שהרי במדרש קודם לכן מובא שבמכת צפרדע כבר הכירו עד היכן הגבולות. כך איתא במדרש: (שמו"ר פרשה י' אות ב') רבותינו זקונם לברכה אמרו, המכות שהביא הקדוש ברוך הוא על המצריים גרם להם שיעשו שלום ביניהם, כיצד היה מחלקת בין בני כוש ובין בני המצריים, המצריים אומרים עד כאן תחומנו, והכושיים אומרים עד כאן תחומנו, כיון שבאו הצפרדעים עשו שלום ביניהם, הגבול שהיו נכנסות לתוכו הדבר ידוע שאין השדה שלו, שנאמר: "את כל גבולך, גבולך ולא של אחרים", **ואם כן למה היה צורך שוב לאמת הגבולות על ידי מכת ארבה?**

ומשמיה דהגאון מטשעבין זצוק"ל מבארים: לאחר מכת צפרדע נטעו עצים להיכר הגבולות, ועצים אלו נשברו במכת ברד, אם כן הוצרכו שוב להיכר הגבולות מחדש במכת ארבה. ואף דייק זאת בפסוק בתהלים (קה, לב - לג) "נתן גשמייהם כקד אש להבות בארץ: ויך גפנם ותאנתם וישבר עץ גבולם", במכת ברד נשברו העצים שסימנו את הגבול... ומיד לאחר מכן בארבה הוכרו הגבולות מחדש. (גליון הישיבישעיר חומש להגר"ב נבנצאל שליט"א)

ג) "ופסח ה' על הפתח" (יב, כג)

דורשי רשומות פירשו את הפסוק באופן הבא: הרי הקב"ה ימינו פשוטה לקבל שבים, אבל בקשה אחת יש לו, "פתחו לי פתח כחודו של מחט..."; עם ישראל בארץ מצרים היה משוקע עמוק במיט שערי טומאה ואת ערום ועריה, וכיצד זה יפתחו פתח כחודו של מחט... אמנם הקב"ה באהבתו הגדולה, באותו ליל שימורים שבו נגאלו ישראל, הוא "פסח על הפתח"... – דילג על הצורך לפתוח פתח כחודו של מחט, וגאל את ישראל. (גליון הישיבישעיר חומש להגר"ב נבנצאל שליט"א)

ד) "דבר נא באזני העם וישאלו איש מאת רעהו ואשה מאת רעותה כלי כסף וכלי זהב"

אומר רש"י: דבר נא. בבקשה ממך הזהירם על כך שלא יאמרו אותו צדיק אברהם, ועבדום וענו אותם קיים בהם, ואחרי כן יצאו ברכוש גדול לא קיים בהם (ברכות ט).

והשאלה היא: מפני מה מבקש הקב"ה מישראל שיקחו את רכוש המצרים מן הסיבה "שלא יאמרו אותו צדיק", ולא משום "עצם ההבטחה"? **בספר דרש מרדכי לרב מרדכי דרוק מובא כי האדמו"ר מקלויזנבורג זצ"ל** תרץ זאת במעשה שארע לו בשואה האיומה, היה זה באחד מימי העבודה המפרכים, כולם שכבו לישון על הדרגשים והרבי מצא את עצמו שוכב ליד יהודי מומר, והמומר לחש על אזנו: "אתה יודע, רבי גם לי יהיה עולם הבא", "לך?" – התפלא האדמו"ר – "איך יתכן? הלא אתה משומד!" השיב המומר: "כשהיטלר הביא אותי לכאן הוא בדק שלושה דורות אחורנית כדי למצוא אף את אלו שיש בהם שמץ יהדות קלוש בלבד, אם אני טוב בשביל היטלר כיהודי, וסובל אתכם ביחד כיהודי, הרי שטוב אני גם בשביל העולם הבא... לא יתכן שכאן אסבול בגלל היותי יהודי, ושם לא אזכה להיכנס לעולם הבא", **לשמע הדברים הגיב האדמו"ר בקורת רוח:** "יישר כחך, תרצת לי בכך קושיא גדולה שהייתה לי אודות הסיבה שאותה מונה הקב"ה להוצאתם של ישראל ברכוש גדול ממצרים, הנה כי כן הקב"ה לא חייב לתת מאומה לזרעו של אברהם, לפי שבשנות השעבוד הם נשתקעו במיט שערי טומאה ועבדו עבודה זרה כמו המצרים, - אלא כדי שלא יאמרו אותו צדיק: הלא הבטחת "כי גר יהיה זרעך בארץ לא להם ועבדום וענו אותם ארבע מאות שנה... ואחרי כן יצאו ברכוש גדול", ואם אין הם נחשבים לזרעי – מפני מה קיימת בהם "ועבדום וענו אותם"? מכאן שאם הם טובים עבור השעבוד הם טובים דיים גם כדי לקבל את שכר הרכוש הגדול!". (ומתוך האור)

ה) "והיה הדם לכם לאת על הבתים"

באחד הויכוחים שהתנהלו בין הגויים לחכמים הם טענו שח"ו לא יהיה עוד בית המקדש, והראיה מזה שנאמר על הבית המקדש השני: בחגי פ"ב פסוק ט' "גדול הנה פבוד הבית הזה האחרון מן הראשון", ואם הנביא חגי קרא לבית המקדש השני "אחרון" הם טענו שזה הוכחה שלא יהיה עוד בית המקדש. **השיבו חכמי היהודים** אמנם נכון שחגי הנביא כך אומר על בית המקדש השני שהוא אחרון, אבל אין זה אומר שלאחריו לא יהיה עוד בית, כי כוונתו הייתה לבית השני שהוא אחרון ביחס לבית הראשון, **והראיה** שכשהשיית שלח את משה רבינו לגאול את ישראל ממצרים נתן לו שלושה אותות שבאמצעותם יוכח כי ה' שלחו, השניים הראשונים היו המטה שנהפך לנחש והיד המצורעת כשג, ועל השנים הללו אמר ה' למשה: "והיה אם לא יאמינו לך ולא ישמעו לקול האת הראשון ויהאמינו לקול האת האחרון", כלומר שהאות של היד המצורעת כשג לכאורה היה האות האחרון שאין אחריו עוד אותות, אבל למרבה הפלא מיד אח"כ נאמר: "והיה אם לא יאמינו גם לשני האותות האלה ולא ישמעו לקולך ולקחתי ממימי הים וישפכת היבשה והיו המים אשך תקח מן הים ויהיו לדם בפפשת" כלומר שאחרי האות האחרון היה אות נוסף הפיכת מי היאור לדם, וא"כ מוכח שהביטוי "אחרון" יכול להיאמר גם כשיש אחריו דבר נוסף, וא"כ הוא הדין ביחס לאחרון של בית המקדש, שיהיה עוד בית המקדש השלישי במהרה בימינו.

ומובא בתשובות הרשב"א שהפסוק בפרשתנו רומז על כך: "והיה הדם לכם לאת על הבתים", דהיינו שהאות של הפיכת מים מן היאור לדם הוא אות על הבתים, כלומר על בתי המקדש, שהאות הזה מלמד ומאשר שבית המקדש השני הוא לא אחרון, אלא יקום ויבנה אחריו עוד בית המקדש השלישי במהרה בימינו אמר. (ומתוך האור)

ו) **במכת בכורות** הפסוק אומר "ועברתי בארץ מצרים בלילה הזה והפיתי כל בכור בארץ מצרים", לשון הפסוק משמע שלא כל מצרים לקו בבת אחת אלא ה' עבר במצרים והלקה את מצרים בבכוריהם.

ודבר זה הוא פלא הלא מכת בכורות הייתה בחצות בדיוק, וכן מה זה הלשון "ועברתי", למה לא כתוב "והרגתי"?

מבאר רבי יהושע ליב דיסקין זצוק"ל מצרים היא ארץ גדולה... א"כ זמני היום לא שווים בכל ארץ מצרים, בשעת השקיעה של יושבי מזרח מצרים, עדיין יום אצל יושבי מערב מצרים, א"כ גם חצות הלילה אינו בזמן אחיד בכל מצרים... **וא"כ אדרבה** בגלל שמכת בכורות היא בדיוק בחצות, א"כ בהכרח שמכת בכורות **לא הייתה** באותו רגע בכל מצרים, כי אם היא הייתה באותו רגע, א"כ לא הייתה אצל כולם בחצות, ולכן צריך "ועברתי"...

לכאורה לפי דברי ר' יהושע לייב **אומר הגר"ב נבנצאל שליט"א** יוצא דבר מעניין... **במדרש מבואר** "אמר רבי אבא בר חמא בית שלא היה בכור הקב"ה היה נוגף את גדול הבית", וזה הפירוש בפסוק "א י ב י ת" אשר אין בו מת, **מענה**... משפחה במצרים שהיה להם עשרה בנים שהיו באותו לילה של מכת בכורות אחד על יד השני ממזרח למערב לפי סדר הגילאים באופן שהבכור היה בצד היותר מזרחי מכולם, והקטן בצד היותר מערבי, והלא חצות קודם במזרח וא"כ תחילה מת הבכור, שבריר של שבריר של שבריר שניה אחרי זה, כבר נהיה חצות במקום שנמצא האח השני שכעת הוא גדול הבית... שהרי אחיו הבכור כבר איננו... וממילא גם הוא מת מדין "גדול הבית" כמו שכתוב במדרש... ובשבריר שניה הבא מת האח השלישי... **וכן כולם**... (כמו מגדל פירמידה שנופל)